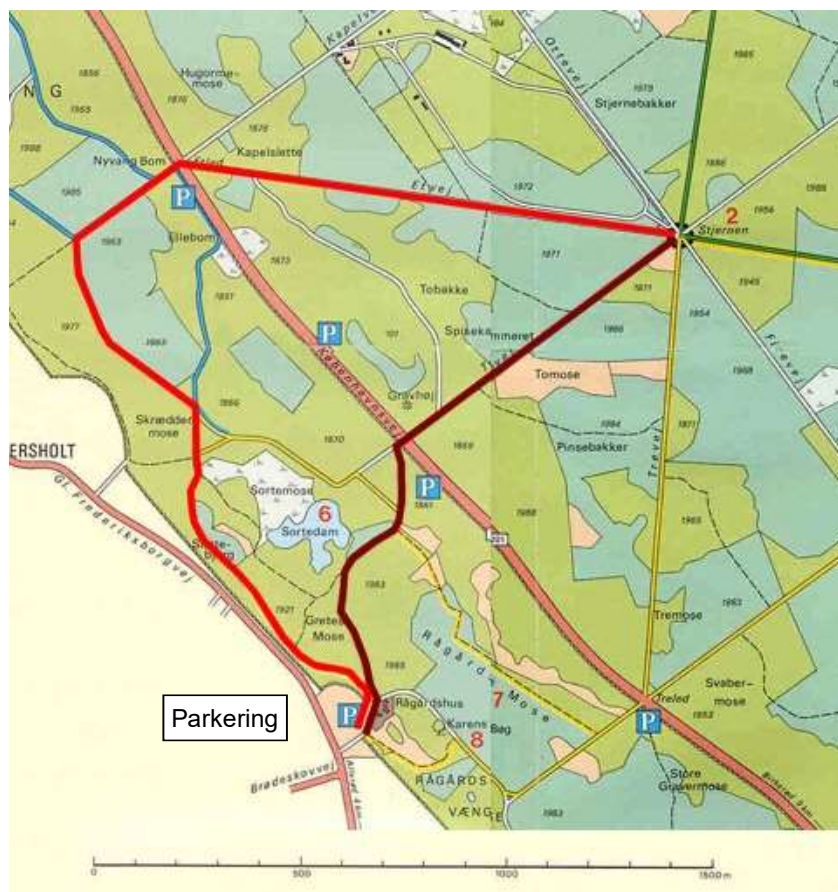

Store Dyrehave

Den mørkerøde + den røde rute er ca. 5,0 km.

Den mørkerøde frem og tilbage ca. 3,0 km

Store Dyrehaves Historie

Hillerød og Store Dyrehaves historie er uløseligt knyttet sammen. Da Frederik II's dynamiske søn Christian IV i starten af 1600-tallet opførte Frederiksborg Slot, som vi kender det i dag, indvarslede det en fornyelse på den egn, der havde været stort set uden forandring siden middelalderen.

I 1628 blev der opført et jorddige om den firkant, som i dag udgør Store Dyrehave. Meningen var at holde en bestand af hjortevildt inde, således at man altid var sikret friskt kød til Frederiksborg Slot.

Dyrehaven fik dog også en anden betydning, idet kongen indførte en speciel form for stutteridrift. I Store Dyrehave gik hestene frit rundt i såkaldte "vilde stod". Et stod bestod af en hingst med en snes hopper.

Man mente, at man fik en særlig hårdfør hesterace, hvis hestene var vant til at klare sig selv. Men kulde, sult og sygdom gjorde i perioder et voldsomt indhug i besætningen. Op igennem 1800-tallet blev stutteriet gradvist reduceret for endelig at blive nedlagt i 1871. En del af hestene blev flyttet til det nærliggende Hillerødsholm, og af dem opstod den smukke røde Frederiksborg race.

I den nordlige del af Store Dyrehave kan man se en fangfold, som dengang blev brugt til indfangning af hestene. Desuden vidner stednavne som Horsebohus og Hingsterhus om skovens fortid som stutteri.

Parforcejagten (2)

"Stjernen" og de karakteristiske lange, lige veje i Store Dyrehave blev i 1670-80 anlagt af Christian V udelukkende med ét formål: Kongens parforcejagt. Jagten koncentreredes om én hjort, som var udvalgt inden jagtens begyndelse. På strategiske steder i skoven placeredes jægere til hest med hunde. Ved Stjernen befandt kongen og hans gæster sig. Herfra kunne de overskue en stor del af dyrehaven og dermed følge jagten. Når den udvalgte hjort var lokaliseret, blev der blæst til start på et jagthorn. Jægere med hunde jagede hjorten over stok og sten, indtil den segnede af udmattelse eller var "stillet", som det hed i datidens sprog. Hundene var dresseret til at bide sig fast i hjortens ører, ben og hals og dermed fastholde den. Når hjorten var fastholdt, blev der blæst signal til kongen og hans følge, som til hest og i kareter hastede til stedet. Kongen eller en af ham udpeget æresgæst "forendte" eller dræbte hjorten med et kort sværd, en såkaldt hirschfænger, som han stak i dyrets hjerte. Denne jagtform ophørte i 1777, men vejsystemet er fuldstændig intakt. Fra Stjernen stråler de otte veje kun navngivet ved et nummer, f.eks. Etvej. De gamle nummersten fungerer stadig som vejvisere. Nummerstenene findes ved Stjernen, samt ved de kors, som binder kvadratet sammen. Kun stenen ved syvkorset mangler.

Sortedam (6)

Sortedam er menneskeskabt. Da tørvegravningen ophørte omkring 2. verdenskrig, blev tørvegravene hurtigt vandfyldte. Vandet i de fleste af skovens søer er særdeles rent, fordi det som regel kommer fra kildevæld højere oppe i skoven. Vandet i kildevæld stammer fra grundvandet og er derfor fattigt på næringsstoffer i modsætning til drænvand fra marker. Et bevis på det rene vand er planten blærerod, hvis duskede gule blomster kan ses ude på Sortedam om sommeren.

Rågårdsmose (7)

Rågårdsmose er en gammel tørvegrav, hvor gravningen ophørte omkring 1. verdenskrig. Den adskiller sig fra det meste af den øvrige skov, fordi den er fuldstændig overladt til sig selv og har urskovspræg. Det giver en naturrigdom, man ikke finder ret mange andre steder i skoven. De døde træer giver plads til hulrugende fugle, som ikke skal bevæge sig langt efter føde. Under barken på mange af træerne er der nemlig et sandt insektnylder, et perfekt spisekammer for fuglene. De rådne træer giver ligeledes svampe og mosser gode livsbetingelser.

Navnet Rågårdsmose betyder Rakkermosen, som var det sted, hvor rakkeren - bødlens medhjælper - skilte sig af med de henrettedes kroppe. Om man kan finde spor heraf vides ikke, men mosen kan nok give fantasien noget at lege med i skumringstimen.

Karens bøg (8)

Karens bøg er en gruppe af krogede, gamle, såkaldte vrang bøgetræer. Det er samme art som de almindelige bøgetræer, men vrang bøge har en genetisk defekt, som giver det specielle udseende. Navnet Karens bøg menes at stamme fra en skovløberkone i Rågårdshus, som skulle have haft en finger med i plantningen.

Kilde: Naturstyrelsen.